

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

A magyar lélek virágoskertje

Séta a könyvművészeti kiállításban

Az Iparművészeti Múzeumban a Magyar Bibliophil Társaság új kiállításán, amelyet Kemmer Dezső, a Fővárosi Könyvtár igazgatója állított össze, a magyar szépirodalom minden számottevő írójának főleg elsőkiadású és ritka műve képviselve van. Ott virul káprázatos színekkel, finom szirmokkal a magyar lélek, a magyar géniusz remek virágoskertje...

Ezt a főemelőt, ragyogó kis kiállítást minden intelligens magyar embernek végig kellene járni. A magyar önérzet, a magyar reményesség üdítő kertje ez! Aki e kincses szekrények rózsáit, magyar szegfűt meghatott szemmel végignézi, fölemelt fővel fog kilépni a sugaras magyar őszbe és büszke bizalommal fogja érezni, hogy lesz még nagy magyar tavasz, termő, gazdag magyar nyár, akármilyen fagyot, zuzmarát zúdított is reánk Trianon kegyetlen ködjel.

Egy nemzet, melynek őstelevénye ilyen csudás virágzást bontott nehéz századok fellegei alatt, nem pusztulhat el. Ős, szent, élő lélekmagvak lappanganak ebben a viharjártá magyar földben. Egy hatalmas sajtós színű nemzeti kultúra gyökérszövevénye ölelkezik itt a gazdag hant méhében, amely itt is, ott is, amott is mindenhol elő fog törni és a földet, égő piros, aransárga, kacagó rók színeket, dús szirmokat fog a Nap felé tánni, ha ezerszer le akarja rágni is az ellenséges, barbár sáskahad! Ez a föld a magyar virág melegágya az északi bércektől a délen zsongó tengerháb, a dunántúli domboktól az erdélyi zöld rétekig. Hasztalan szórják itt el az idegen virágmagvakat. Itt csak azok hoznak egészséges bimbókat, szirmokat, amelyeket a magyar gondolat himporoz be életfakasztó ihlettel...

Mindjárt az első üveges melegágy ezt bizonyítja. Ez a bécsi testőrök virágágya. Bessenyei és társainak finom, szép, öregbetűs könyvei hirdetik, hogy a magyar lelket Bécs szuggesztív csillogása sem vetkőztethette ki a maga színeiből. Mellette Gvadányi munkái. Egy olasz származású főúr, aki megírta a Peleskei nótáriust! Itt látható Cziriék Mihály „magyar nemes testörzö” bájos munkácskája, az „Erzékeny levelek”, „Voltér úrnak Henriását”. Szilágy Sámuel uram közvetíti a lépésttartó magyar olvasóhoz. Mennyi feledett név a szekrényekben. A kultúra szerény ker-

tészei, akik mind oltottak egy-egy ágacska a magyar keriben.

Felsorakoznak: Vachott, Dugonics, Czuczor, Fazekas Mihály, Batsányi, Kazinczy, Kármán, Ányos, a Kisfaludyak és egyszerre csak élénk sudárik Vörösmarty dűskoronájú fájának nagy, virágos ága: a Zalán futása.

Dobogó szívvel sétálunk tovább. Fáy András, Vas Gereben, Jósika s a többi nagy nevek, mígnem elérünk a világhíres magyar rózsaszálkához: Jókai, Petőfi, Arany... Szébbnél-szebb régi könyvek, gyönyörű díszkiadások. Hogy becézték ezek az idegennevű, magyarszívű Trattnerék, Heckenastok a magyar géniusz virágait! Mennyi szeretetet, gondot, áldozatkészséget mosolyognak ezek a sárguló öreg könyvek, albumok...

Egy vitrinben a „Lila dalok” költőjének ritka, elsőkiadású könyvei. A drága Csokonai Vitéz Mihály, ki öröküde nárciszokkal ülteté végig kertünk útjait... Nem messze tőle rokona, utóda, Ady, a csudás álombeli virág, a szegfűbe oltott magyar orchidea...

Kötetet lehetne összerajongani e gazdag magyar virágoskertről, minden egyes üvegfedelű melegágy vonzza, kábítja, elmerengeti, vidítja, fölemeli, büszkévé teszi a szemlélőt. Ki meri azt mondani, hogy szegény a magyar? Ezt a gazdagságot, erőt, nem veheti el tőlünk száz Trianon sem! Ezt a kiállítást nem tudnák felesílogtatni a bennünket megrabló balkáni szomszédaink összefogva sem.

A pompás kiállítás nagyon érdekes darabjai a régi magyar szépirodalmi lapok, füzetek különféle példányai is. A falakat értékes, finom metszetek, ódon képek borítják, melyek testvériesen egészítik ki a vitrinek tartalmát.

A múlt század könyvdíszítő művészetét szébbnél-szebb nyomtatványok reprezentálják. Látszik, hogy megértő, szerető gond állott őrt e könyvek útrabocsátásánál.

A magyar könyvbarátok büszkének lehetnek erre a kiállításra, amely bizonyára nagyon sok magyar emberből váltja majd ki a legszebb, legnemesebb gyűjtőszünetedélyt.

Thali két régi könyve is ott szerepel a szekrényekben. Az egyiknek „Zengő liget”, a másiknak „Kárpáti kürt” az ódivatú címe. Az avatag címek itt mint ha újra éledő értelmet nyernének. Csakugyan zengő liget ez az irodalmi virá-

gосkert, amely a világ minden tája felé zúgja, zengi a magyar géniusz őseréjét himnuszunk erejével... Kárpáti kürt, mely az Adriáig elharsanó szóval harmonizálja a magyar jövő elvitathatlan, szent jogát!

Marlay Ödön.